

Nie zapomnieć mowy ojców

Mijo nóm tyn roczeł

Witóm piyknie!

Czas gibko leci, dziyń za dniym, tydzinyń za tydzinyym, miesiõnc za miesiõncym, a rok za rokym. Ani sie człowiek nie nazdoł, a mómy grudziyń i Godni Świynta, kóniec roku. Ale to wszystko je jakisi dziwoki, nie taki jak to downi było za naszych młodych roków. Jeszcze my bardzo z kierchowów nie wylyźli, kaj spóminali my naszych zmarłych, a już słyszemy w radiu, telewizorze, po sklepach kolyndy. Zaś reklamy chcóm nas łuczyć, co też to mómy se kupić na ty świynta, jaki prezynt dać bliskim, co łuwarzyć i kaj piniõndze pojczac. Kie to człowiek słucho, to se myśli, abo tyn świat zgupnył, abo jo, bo „co mo kiery do krómu jak chałpa nie jego.” Dyc koždy z nas wiy, co mo kupić, co mu trzeja i na co go styko. Wiymy też nejlepi, jaki prezynt bliźnimu dać, żeby go to łucieszyło, a jeśli chodzi ło to warzyni, to koždy region mo swojóm tradycje i niech sie tego dzierzy. Nazywo sie to dziedzictwo kulinarne, kiere przekozały nóm nasze starki. A jeśli chodzi ło ty kolyndy, kiere słyszemy śpiewac w listopadzie, to stary Jura, mój kamrat, skwitowoł krótko: „Jak świat światym stoi, tegoch nie słychowoł, żeby sie w adwyncie kolyndy śpiywało.”

I tu chcym spómnieć, jak to downi w adwyncie bywało. Wiesiela a żodnych hajdamaszki nie było, muzyki sie głośno w radiu nie puszczało, a dziećka też nie śmiały broić. Żodno z bab nie łoblykała sie jaskrawo, raczyj ćmawo, ludzie czyńcij chodzili ku spowiedzi, w chałpie zaś chłopi rzazali i rómbali drzewo na łopoł. Tu i tam zaczynały sie zbijaczki, dyc w mało kierej chałpie, żeby ni mieli kormika, tóz masorze mieli swoji żniwa. Baby z dziećkami wieczorami łuskały fasole, nie słyszało sie w tym czasie błoznowanio, śmiychu i wesołych pieśniczek. Był to czas łoczekiwanio w ciszy na narodzyni Pana Jezusa, a żeby tam kiery śpiywoł w adwyncie kolyndy, to sie nie słyszało.

A kie przyszła Wilija, nie słyszało się, żeby sie tam kiery wadził. Koždy patrzył swoji roboty, dziećka były posłuszne, bo starzy ludzie

prawili „jako Wilija, taki cały rok.” Sklepiorze zaś tym, co kupowali ło nich przez cały rok, dowali wiljówke. Koždy łuwijoł sie w tym dniu z robotóm, dyc wszystko musiało być do wieczora porobione. Krowy i konie piyknie wypucowane, zostały też dobrze łodbyte, dyc Wilija to szczodry dziyń. Kie już wszystko było porobione, siadało sie do wieczery, najstarszy w rodzinie piyknie porzykoł, podziyńkowoł Pónbóczkowi za cały rok, za zdrowi, za łopieke, za to że zaś mógli społym, do kupy przy tym wigilijnym stole siednyć. Jodło na stole było skrómnne, nic tam łudziwnione, to co jodało sie przez cały rok, to też było na stole we Wilije. Musiało to być postne. Przy stole spóminało sie tych, co łodeszli, śpiywało sie pobożne pieśniczki, dzielili sie też łopłatkym pomoczanym w miodzie i winszowali se, żeby ich żywot był w tym nowym roku taki słodki i zdrowy jak tyn miód.

Tóz i jo, drodzy moi Czytocy chcym sie też z Wami przelómac tym biołym łopłatkym i życzyć Wóm wszystkigo co najlepsze. Niech zdrowi Was nie łomijo, niech Wóm radość zawsze sprzyjo, by my sie radzi wszyscy mieli, ło starzykach spóminali, ło tym, jak tu downi było, jak to kiesi sie tu żyło. Tego Boże dej.

Józef Niesyt
Josiyńczanin

